

CONCELLO DE
PONTEVEDRA

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL

ANEXO I: SOLICITUDE DE PARTICIPACIÓN NOS PREMIOS ERNESTINA OTERO SESTELA

DATOS DA ENTIDADE SOLICITANTE:

CENTRO EDUCATIVO: CEIP SAN MARTIÑO

CIF: Q8655311B

ENDEREZO: LUGAR IGREXA Nº 18

CÓDIGO POSTAL: 36143

PARROQUIA: SALCEDO

CONCELLO: PONTEVEDRA

ENDEREZO ELECTRÓNICO: ceip.sanmartinho@edu.xunta.gal

TELÉFONO: 886151541

E, na súa representación

NOME E APELIDOS: PATRICIA SAMPAYO PARRA

NIF: 76928357G

EN CALIDADE DE: DIRECTORA

ENDEREZO A EFECTOS DE NOTIFICACIÓN (non é necesario se coincide co anterior)

ENDEREZO:

CÓDIGO POSTAL:

PARROQUIA:

CONCELLO:

CORREO ELECTRÓNICO:

TELÉFONO:

DOCUMENTACIÓN COMPLEMENTARIA QUE SE PRESENTA (MARCAR CUN X)

☒	Certificación da autorización para o uso de imaxes de menores participantes
☒	Compromiso de destinar o premio a actividades educativas relacionadas coa igualdade de oportunidades
☒	Certificación bancaria do número de conta
☒	Memoria descriptiva
☒	Documentación complementaria

SALCEDO, 10 de NOVEMBRO de 2021

SINATURA

Firmado por 76928357G
PATRICIA SAMPAYO (R:

Concelleira de Promoción Económica, Emprego, Turismo, Universidade e Promoción da Igualdade

CONCELLO DE
PONTEVEDRA

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL

ANEXO II-MEMORIA DESCRIPTIVA

CENTRO: CEIP SAN MARTÍNO

CIF: Q8655311B

NOME PROXECTO/ACTIVIDADE:

As do noso carón, MULLERES son!

TRAXECTORIA DO CENTRO (Historia, entorno social, número de grupos e alumnado, persoal, plans e proxectos significativos levados a cabo nos últimos anos). Máximo 3000 caracteres.

O CEIP San Martíño está situado na parroquia de Salcedo no Concello de Pontevedra. Na traxectoria do centro cabe destacar o labor realizado nos últimos vinte anos, nos que pasou de ser un colexio con moi pouco alumnado, a ter hoxe un equipo formado por 18 docentes, a maioría con destino definitivo, que imparten clase en nove grupos, tres de infantil e seis de primaria, cunha media de 22 alumnas e alumnos por nivel. Aínda que a zona de influencia é maioritariamente rural debido á súa localización na parroquia de Salcedo, o alumnado procedente desta área tan só representa un 25 % do total, mentres que o 75 % restante corresponde a alumnado de procedencia urbana. Os proxectos máis significativos levados a cabo nos últimos anos están relacionados co fomento da lectura, STEM e na visualización e importancia das mulleres e no traballo en prol da igualdade de xénero. Dende o curso 2005/06 o centro forma parte da rede de Bibliotecas Escolares de Galicia para o que elabora un proxecto anual cunha temática que se traballa ao longo de todo o ano e que culmina na Semana da Lectura dedicada á presentación dos traballos á comunidade educativa. A partir do curso 2014/15 o alumnado de 5º e 6º participa en Pontencuencia, obtendo o 1º premio por quinto ano consecutivo no curso 2018/19, e o 2º premio no curso 2020/21 que acaba de finalizar, no que a participación das nenas sempre foi moi alta. Un dos proxectos dos que nos sentimos orgullosas/os é a introdución da Robótica Educativa en todos os niveis de infantil e primaria. No curso 2016/17 iniciouse co alumnado de infantil e os dous primeiros cursos de primaria, no curso 2017/18 ampliouuse para impartila a todo o alumnado do centro e na actualidade séguese a mesma liña. É un proxecto ambicioso, no cal pensamos que a robótica ademais de ter un fin en si mesma, axuda ao desenvolvemento de competencias varias, tales como aprender a aprender, traballo en equipo...; ademais supuxo unha formación inicial do profesorado importante, que participou nun PFPP nos últimos cursos. Quixeramos destacar a concesión do proxecto "Club de Ciencia" para o alumnado de 6º de Educación Primaria, dende o curso 2018/19, no cal participan tanto nenas como nenos de forma activa. Este curso 2021-22 destacamos a concesión por parte da Consellería de Educación do Plan de Mellora Iguála-T, no cal deseñamos moitas actividades e iniciativas para conseguir fomentar a igualdade, coedición e respecto pola diversidade afectivo sexual. Ademais, gustaríamos destacar a perspectiva de traballo pola igualdade no centro, que xa é coñecida polos nosos traballos anteriores, presentados a este certame: "Mulleres de conta: como son elas na vida real" e "Mulleres que cuentan", así como o traballo "Linha mirada lila donde se nicanas pontevedresas ate

XUSTIFICACIÓN DA ACTUACIÓN E OBXECTIVOS. Máximo 2000 caracteres.

Xustificación:

O noso proxecto engloba dous cursos escolares, nos cales nos centramos no medio ambiente e na arte. Nel, o que pretendemos, foi poñer en valor a esas mulleres que temos preto, aquelas que nos abriron paso, que nos facilitaron o camiño en moitas facetas da vida para poder hoxe convivir nun lugar mellor.

Por iso nos centramos, neste caso, no medio ambiente e no planeta. Cando se trata de coidar e coñecer o planeta, temos a obriga de comezar pola nosa contorna e darlle o lugar que merece á contribución das mulleres, tanto polo seu coñecemento científico, como polo seu coñecemento das "tradicións", como por formar parte, algúnduna forma, da nosa cidade e da nosa memoria. Deste xeito, presentámos un proxecto que comeza cunha científica falánxion do coidado do mar (unha oceanógrafa que formou parte da nosa comunidade educativa como alumna) e remata co coñecemento da arte urbana de Pontevedra que pon en valor figuras femininas relevantes.

Obxectivos:

Os nosos obxectivos poden englobarse en tres grandes campos:

A ciencia:

- Coñecer a referentes femininos na ciencia que nos ensinan a entender ao noso planeta e nos amosan os problemas do mesmo (cambio climático...) aos que nos atopamos.

A reciclaxe:

CONCELLO DE
PONTEVEDRA

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL

ACCIÓN, PROCEDIMENTOS E RECURSOS POSTOS EN PRÁCTICA. Máximo 3000 caracteres.

A iniciación do proxecto comezou coa conferencia da oceanógrafa Marta G., enmarcada no proxecto integral documentado do centro, O cambio climático. Despois desta conferencia e dun traballo de investigación posterior, os tres niveis de Educación Infantil tomáronse tres camiños diferentes interrompidos pola pandemia.

O alumnado de 4º de Educación Infantil, no curso 2019-2020 iniciou un proceso de estudo de mulleres científicas que nos permitiron coñecer moito mellor o planeta. So pudo poñer en práctica a demostración da 2º Lei de Newton, a lei que a filósofa, profesora e científica italiana, Laura Bassi, explicou e difundiu en Italia, coincidindo ademais, co traballo realizado sobre o país convidado polo Concello de Pontevedra no Salón do Libro nese curso.

O alumnado de 5º de Educación Infantil centrouse na figura das avoas. Esas súper mulleres que nos abriron paso, que sentaron as bases para vivir nunha sociedade e planeta mellor. Estas foron acudindo ao centro educativo ata o inicio da pandemia, para ensinarnos o importante que é a sostenibilidade e o aproveitamento como sistema para loitar contra o cambio climático e para ser mais respectuosos/as co noso planeta. Desta forma, as avoas, libremente, realizaron diferentes obradoiros propostos por elas e fixeron, entre outras cousas, croquetas cos restos do cocido, tortilla con pan reseco, zumo coa froita madura, bolsas ou disfraces con camisetas vellas, ou compost cos restos orgánicos. Sen dúbida, unhas actividades moi motivadoras, nas que se puxo en valor como fonte de coñecemento e sabedoría, a unhas das mulleres más importantes do noso alumnado, como son as súas avoas.

A aula de 5 anos, impulsada pola conferencia de Marta G. iniciou o proxecto, centrándose no estudo do mar, coa elaboración dun conto entre todo o alumnado e o estudo da oceanógrafa tan destacada Ángeles Alvariño, este último interrompido pola pandemia.

No curso seguinte, o 2020-21, retomouse a temática sobre o cuidado do planeta xa que foi o tema proposto polo Salón do Libro, recordouse o traballo anterior, pero non houbo ningún tipo de visitas de avoas, nin outros/as colaboradores/as, para respectar o protocolo Covid. Decidiuse abracer o traballo dun xeito diferente, e por exemplo, o alumnado de 5º de Educación Infantil puxo en práctica o cuidado do planeta, tendo como inspiración o traballo exposto polas avoas dos outros nenos/as, pero centrándose nos libros e facendo saídas ao aire libre para "coidar o planeta".

Ademais dentro do proxecto da biblioteca do centro, dese curso, A Arte en Pontevedra, buscouse tamén a perspectiva de xénero, co estudo dos murais da Señora Lola en Pasarón e o Mural das Mulleres nas inmediacións do parque Amalia Alvarez, poñendo en valor a todas esas mulleres. Finalmente, o alumnado de 5º de Educación Infantil, tamén quixo recordar os nosos comezos no traballo da igualdade como foi en "Mulleres de conto", e traballou diferentes contos relacionados coa "bruxas" dentro do proxecto "A maxia", facendo fincapé na figura positiva das mesmas e non na negativa como estamos acostumados/as atoparnos na maioría dos contos.

METODOLOXÍA EMPREGADA. Máximo 2000 caracteres.

Todos os proxectos realizados baséanse nunha metodoloxía construtivista, na que o alumnado é o protagonista e quien constrúe o seu aprendizaxe como resultado da interacción co mundo que lle rodea. Ofrecémoslles, polo tanto, situacións de manipulación e experimentación, motivadoras, que lles estimulen para a construcción dun aprendizaxe significativo.

En todos os niveis de Educación Infantil, preténdese que o alumnado descubra o mundo a través de acción, da experimentación e tamén da observación.

A través da acción e experimentación, cando, por exemplo, realizan os obradoiros coas súas avoas, sendo elas as que explican a actividade e a poñen en práctica, acompañando aos nenos e nenas no proceso, vivenciando ese quefacer, ou tamén, cando poñen en práctica e experimentan en primeira man, algo tan complexo de explicar e entender, como é a 2º Lei de Newton.

Tamén emprégase a observación de todos os procesos anteriores, pero tamén gustaríanos destacar a observación activa de moi motivador para eles/as e do que forman parte, neste caso da súa cidade, cando descobren a "arte" que agocha Pontevedra e que representa, en varios lugares, a mulleres importantes da súa vila, como é o mural das mulleres e o mural da Señora Lola en Pasarón. Neste último lugar, o alumnado interactuou coa xente veciña, que lles relataron todo o querida que era Dolores Calviño, coñecida como Señora Lola e o orgullo que senten de ter ese mural tan bonito para recordala e que todo o mundo a coñea.

CONCELLO DE
PONTEVEDRA

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL

TEMPORALIZACIÓN DA ACTUACIÓN. Máximo 2000 caracteres.

Os proxectos realizados desenvolvéronse principalmente durante o primeiro e segundo trimestre do curso 2019-2020, interrompidos pola pandemia e continuáronse no curso seguinte. A temporalización aproximada foi a seguinte:
Outubro 2019: Conferencia da oceanógrafo e iniciación do proxecto sobre "O cambio climático".
De novembro 2019 a marzo 2020: Visita das "Superaproveitavaos" e iniciación e parón por mor da COVID do proxecto das mulleres científicas que nos ensinaron a entender mellor o planeta polo alumnado de 4º e 6º de Educación Infantil.
Outubro 2020 - Febreiro 2021: Continuación do tema do coidado do planeta co gallo da temática do Salón do Libro e do proxecto de ciclo de Educación Infantil sobre "A maxia", no cal o alumnado tivo interese en coñecer máis sobre as bruxas nos contos e a súa representación positiva nos mesmos, algo ao que os/as nenos/as non están acostumados/as.
Febreiro 2021- Maio 2021: Desenvolvemento do proxecto documental integrado no marco da biblioteca escolar, "A Arte nas rúas de Pontevedra", no cal Educación Infantil traballou o mural da "Señora Lola", por Yoseba Muruzabal e o "Mural das mulleres" creado polo Correo do Vento e o Rei Zentolo.

IMPLICACIÓN DA COMUNIDADE EDUCATIVA E DO ENTORNO NAS ACTUACIÓNS REALIZADAS. Máximo 2000 caracteres.

A implicación das familias foi moi positiva, amosándose colaboradora en todas as propostas realizadas. Acheou materiais para o desenvolvemento dos obradoiros de reutilización en 5º de Educación Infantil, buscou información co alumnado sobre as mulleres científicas como Angeles Alvariño, acompañou ao alumnado polas rúas de Pontevedra buscando "arte"...
Tamén se implicou todo o profesorado do centro participando na preparación, gravación e edición dos vídeos para a posterior exposición online (por mor da pandemia) que se realizou para a celebración propia, da xa coñecida, Semana da Lectura do CEIP San Martiño.
Outras persoas da contorna tamén se implicaron, como foi a ex alumna e oceanógrafo Marta G. M. que acudiu ao centro educativo a impartir a conferencia.

CONCELLO DE
PONTEVEDRA

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL

INDICADORES DE DIFUSIÓN DA EXPERIENCIA (*Visibilidade do proxecto, repercusión nos medios de comunicación, redes sociais...*). Máximo 2000 caracteres.

Deuse visibilidade aos proxectos realizados a través dos blogs e redes sociais (Facebook: <https://es-es.facebook.com/ceipsanmartinho/>) e na canle de youtube do centro educativo (https://www.youtube.com/channel/UCZZfnY9el5IXMK_KjzHD_qw).

Os diferentes proxectos non puideron "saír" do centro educativo, ou amosarse de forma activa e presencial ao resto dos compañeiros/as do colexio por mor da COVID e da imposibilidade de xuntarse con outros grupos, como en outras ocasións, pero o alumnado sí levou para as súas casas as producións escritas.

A continuación, relacionamos parte dos traballos que se publicaron en redes sociais para a súa consulta:

- Visita da oceanógrafa que iniciou o proxecto sobre "O cambio climático":
<http://salcedoteca.blogspot.com/2019/10/visita-oceanografica.html>

- Algunhas das visitas das "superaproveitaavoas" co alumnado de 5º de Educación Infantil (2019-2020).

- <http://charabiscas.blogspot.com/2020/03/luisa-avaoa-de-gael.html>

- <http://charabiscas.blogspot.com/2020/03/amparo-avaoa-de-gael.html>

- <http://charabiscas.blogspot.com/2020/02/fina-avaoa-de-martin.html>

- <http://charabiscas.blogspot.com/2020/01/sol-avaoa-de-mar.html>

- <http://charabiscas.blogspot.com/2020/01/placer-avaoa-de-esther.html>

- Resumo do traballo realizado sobre "O mural das mulleres" polo alumnado de 6º de Educación Infantil (curso 2020-21) en formato vídeo coa técnica croma:
<https://www.youtube.com/watch?v=IS5AQ1QM22U&t=2s>

- Resumo do traballo sobre a "A señora Lola" realizado polo alumnado e 5º de Educación Infantil (2020-2021) en formato vídeo coa técnica croma:
<https://www.youtube.com/watch?v=V7DkA07E8t0>

VALORACIÓN DE LOGROS ACADADOS. Máximo 2000 caracteres.

Todo o alumnado do Colexio, así como a Comunidade Educativa, aumentou o seu grao de coñecemento sobre mulleres destacadas de Pontevedra e o lugar onde se atopan representadas, xa que os traballos foron amosados na Semana da Lectura e distribuídos a través das redes sociais e plataformas de video.

Tamén coñeceron mellor o mundo que lles rodea, a través dos traballos de divulgación de científicas como Laura Bassi e Ángeles Alvariño, adquiriron unha gran conciencia ecolóxica, grazas a conferencia da oceanógrafa sobre o importante que é coidar e respectar o mar e a necesidade de contribuir na súa conservación, tamén na posibilidade da reutilización e sostenibilidade para luchar contra o cambio climático e, por suposto, o respecto e a valoración da sabedoria das avoas e das mulleres en xeral. Non nos podemos esquecer, que, continuando co proxecto iniciado en cursos anteriores, sobre as mulleres nos contos, o alumnado tamén descubriu que, centrándonos no papel das bruxas, non todas son malas, tamén hai relatos que tratan a figura da bruxa de forma positiva.

CONCELLO DE
PONTEVEDRA

SERVIZO DE BENESTAR SOCIAL

PREVISIÓN DE ACTUACIÓNS FUTURAS COMO CONSECUENCIA DO TRABALLO REALIZADO. Máximo 2000 caracteres.

O CEIP San Martiño e os/as profesionais que o/a conforman están preocupados/as pola necesidade do fomento da coeducación e igualdade na vida diaria.
Por iso, imos continuar poñendo en valor a mulleres "destacadas" de Pontevedra, como neste caso comezamos xa a facer neste curso 2021-2022 polo Día da Ciencia en Galicia, co contacto e videoconferencia con Catalina F. de Ana, fundadora e presidenta de Hifas da Terra, centro de biotecnoloxía especializado nos fungos medicinais, situado en Pontevedra.
Tamén queremos darlle maior visibilidade a mulleres "importantes" de todas as ramas, que non son coñecidas ou valoradas como deberan polo simple feito de ser mulleres. Este realizarase a través do estudo e indagación sobre as súas vidas, para finalmente, escoller nove mulleres que representarán ás diferentes aulas e darán nome ás mesmas.
Compre destacar o interese que teñen as mestras e mestres do CEIP San Martiño na igualdade, e por iso, participará todo o centro educativo no Plan de Mellora Iguala-T, no cal se realizaran diferentes actividades en prol da igualdade.

RELACIÓN DA DOCUMENTACIÓN COMPLEMENTARIA QUE SE PRESENTA, se a houber

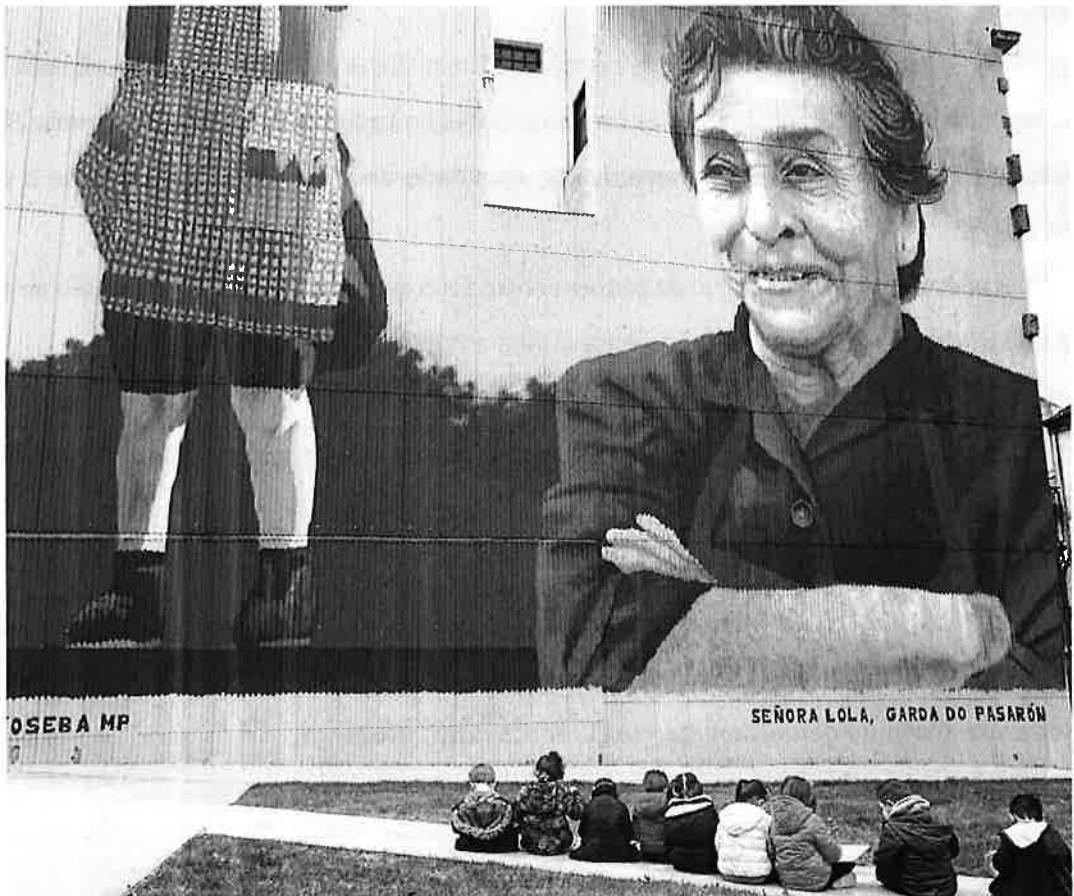
- Resumo, As do noso carón, MULLERES son!

Salcedo . 10 de novembro de 2021

SINATURA

Firmado por 76928357G
PATRICIA SAMPAYO (R:
Q8655311B) el día
6

Concelleira de Promoción Económica, Emprego, Turismo, Universidade e Promoción da Igualdade

As do noso carón, MULLERES son!

PREMIO ERNESTINA OTERO 2021

CEIP San Martiño | Equipo de ciclo de Educación Infantil

AS SUPERAPROVEITAVOAS. CURSO 2019-2020

INTRODUCIÓN.

A aula de 5º de Educación Infantil, iniciou o curso académico 2019-2020 co mesmo alumnado do ano anterior, moi colaborador, cunhas familias moi implicadas en todos os proxectos do centro e xa cun curso enteiro traballando dende a perspectiva da igualdade de xénero con logros como o premio Ernestina Otero.

Nese curso académico, o tema central de todo o centro foi o coidado e respecto ao medio ambiente, un tema que arresta estaba no punto de mira dunha ampla maioría da sociedade.

Dentro desa temática non perdemos de vista a perspectiva de xénero e comezamos cunha charla adaptada ao público infantil impartida por unha ex alumna do centro que estudiou Ciencias do Mar na universidade de Vigo, una oceanógrafa.

Despois dun proxecto común sobre a cantidade de plástico do mar e a redución do uso do plástico, chegamos á conclusión natural da reciclaxe, fabricando os nosos pequenos colectores para a separación do lixo. Como se enchían axiña, comezamos a darlle voltas ao concepto de reutilizar e así atopamos as persoas que dende sempre reutilizan: as nosas avoas.

DESENVOLVEMENTO DO PROXECTO: SUPERAPROVEITAVOAS.

Iniciamos o proxecto cunha enquisa para as familias para coñecer a dispoñibilidade das avoas e que era o que querían facer na aula.

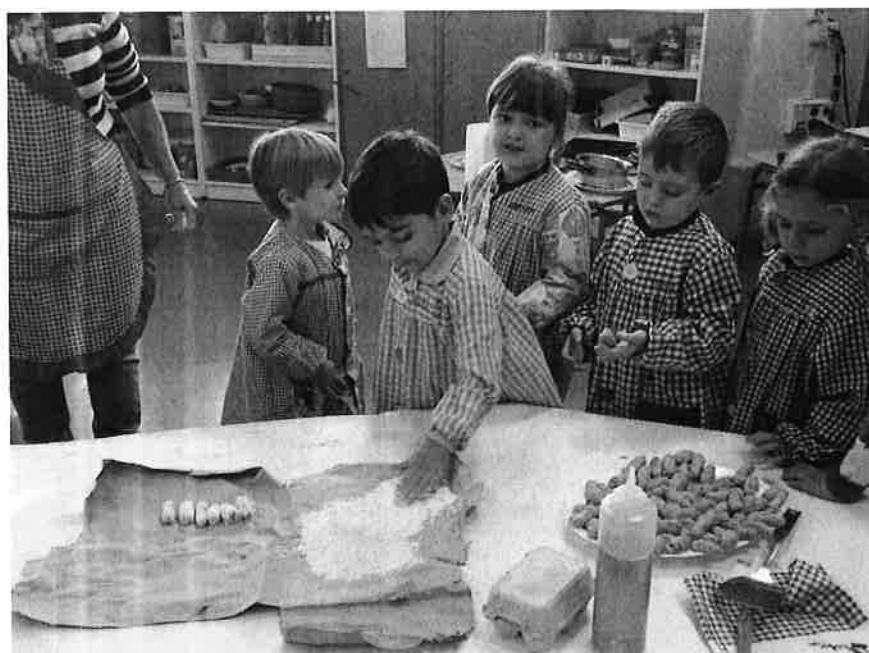
Contamos coa grande avantaxe da implicación familiar e do contexto semiurbano das familias e así deseñamos as visitas das avoas ao longo de todo o curso académico co criterio da súa dispoñibilidade, xa que algunha delas traballaba fóra da casa e tivemos que adaptar a visita á súa xornada laboral.

Polo tanto, a clasificación que amosamos a seguir non responde a un criterio temporal, senón a outro de material de reutilización.

Comezaremos polo aproveitamento da **comida**:

- **Restos do cocido:** Mucha, a avoa de Gabriel, ensinounos a elaborar croquetas co resto do cocido. Trouxo á escola un recipiente con carnes que o alumnado separou e con axuda cortou para ver como, cos ingredientes necesarios, convertíase en pasta para croquetas. Posteriormente déronlle forma e as rebozaron e as mestras as fritán. Por suposto rematamos cunha degustación das mesmas. A partires dese día o alumnado pedía ás familias

que aproveitaron o cocido para facer croquetas, pero parecíalles que non eran tan ricas como as elaboradas na aula.

Elaborando croquetas con Mucha, a avoa de Gabriel.

- **Pan reseso:** Foron dúas as avoas que nos ensinaron a aproveitar o pan elaborando dúas receitas diferentes. Por un lado tivemos a Lus, a avoa de Lía, coa que elaboramos unha tortilla, e Amparo, a avoa de Gael, que nos ensinou a facer un delicioso pudding.

Elaborando tortilla con Lus, avoa de Lía.

Elaborando pudding con Amparo, avoa de Gael.

- **Froita:** Con Sol, a avoa de Mar, aprendemos a elaborar zumes con froita moi madura ou mazada, desa que normalmente o noso alumnado négase a comer e remata habitualmente no lixo:

Elaborando zumes con froita madura, con Sol, a avoa de Mar.

Tamén ensináronnos a aproveitar a tea dasas camisolas que se lles quedan pequenas e así:

- **Camisolas vellas:** María José, a avoa de Jorge, trouxo a máquina de coser e cada crianza trouxo unha camisola que lle quedaba pequena. Con bastante axuda elaboramos unhas bolsas para a merenda:

Elaborando bolsas, con María José, avoa de Jorge

- **Restos de camisolas:** Cos anacos que sobraron das camisolas e aproveitando que estabamos no entroido, Fina, a avoa de Martín, fixo un precioso disfraz de súper heroe para Palmira, a mascota da nosa aula. Cando chegou o entroido, na celebración no colexio, se lle pediu ao alumnado que participara cun disfraz feito a base de material de refugallo.

Elaborando o disfraz, con Fina, a avoa de Martín

A mascota Palmira co seu disfraz.

Plástico: As avoas amosáronnos que non só reutilizan os materiais de sempre, son quen de adaptarse aos tempos e tamén reutilizar ese material altamente contaminante que é o plástico:

- **Vasos de iogurt:** Despois de estar varios días gardando os iogures que se tomaban na aula veu Saladina, a avoa de Lía, e mostrouños como convertelos nunhas preciosas campás de Nadal para colgar das nosas árbores:

Elaborando os adornos para Nadal, con Saladina, avoa de Lía.

- **Bolsas e tapóns:** Placer, a avoa de Esther, ensinounos a aproveitar o plástico das bolsas e tapóns para elaborar unha marabillosa obra de arte:

Elaborando unha obra de arte, con Placer, a avoa de Esther.

Restos orgánicos: Luisa, a avoa de Gael, ensinounos a facer compost. Descubrimos que moito do noso alumnado tiña composteiros individuais na vivenda ou colectivos preto dela, así que foi una colaboración mutua:

Elaborando compost, con Luisa, a avoa de Gael.

E chegou o confinamento antes de que puidera vir a avoa de Dani, que nos ía a mostrar como aproveitar as pugas das plantas e o compost na nosa horta escolar. E así quedou aprazado o proxecto para o vindeiro curso.

Comezamos o curso lembrando todas as ensinanzas das avoas do alumnado, coñecemento que aproveitamos para a temática do Salón do Libro, "Emerxencia climática: Libros para salvar o planeta", pero as restricións impidiron que viñera a avoa de Dani, que nos mandou unha puga dun cactus para plantala na escola:

Non foi posible, nin é actualmente, a visita da avoa de Dani, mais convidarémola cando sexa posible.

O MURAL DAS MULLERES. CURSO 2020-2021

INTRODUCIÓN.

Ademais da temática do Salón do Libro durante o curso 2020- 2021, traballamos no centro, como proxecto documental integrado “A arte nas rúas de Pontevedra”. A aula de 6º de Educación Infantil escolleu a seguinte manifestación artística:

“O mural das mulleres”. Este mural elaborouse polo Correio do Vento e Rei Zentolo e atópase situado na Rúa da Poza dos Canos en Pontevedra.

O protocolo Covid condicionou bastante o desenvolvemento do proxecto xa que na aula tiñamos ao alumnado en cinco grupos separados entre si e sen interactuar entre eles/as. Por este motivo, escolléronse seis mulleres do mural para afondar sobre elas, unha para cada grupo e, por último, outra para dar nome e representar a nosa aula.

DESENVOLVEMENTO DO PROXECTO: O MURAL DAS MULLERES.

A primeira muller seleccionada a través de votación, María Viñals, tivo un protagonismo moi especial. Deu nome a nosa aula e co aprendido sobre ela, fixemos un libro (que se pode ver nas seguintes páxinas).

Aprendemos que María Viñals viviu no Castelo de Soutomaior, que usou o seu diñeiro para construír unha escola de mulleres, xa que cando ela vivía, a ninguén lle importaba que as mulleres non aprenderan nada. Tamén o alumnado descubriu que escribiu un libro sobre o castelo que permitiu conservalo en bo estado, e que foi amiga de Emilia Pardo Bazán, muller escollida por outro curso do centro educativo para o seu estudo.

As restricións da Covid impediron a saída ata o Castelo de Soutomaior, pero si foron de visita algunas familias, que compartiron coa aula a súa experiencia:

O NOME

DA NOSA
DAMOSA

AULA É!

MARIA

VIN X ALS

CAROLINA

MARÍA VINYALS NACEU E VIVIU NO CASTELO DE SOTOMAIOR, TAMÉN ESCRIBIU UN LIBRO CON TODOS OS DATOS QUE PUIDO SOBRE O CASTELO E GRAZAS A ELA ESTÁ BEN CONSERVADO E COÑECEMOS BEN A SÚA HISTORIA

S socio l acto

Los portavoces de PNV
conmemoración de la primera efeméride

AGENCIAS • Madrid

Felipe VI presidirá hoy el acto con el que el Congreso recordará el 40º aniversario de la intentona golpista del 23F, al que van a asistir representantes de las instituciones, del Estado y de los grupos parlamentarios —aunque no de los socios de investidura del Gobierno— y en el que el gran ausente va a ser Juan Carlos I al seguir expatriado.

La conmemoración tendrá lugar en el Salón de los Pasos Perdidos de la Cámara baja con la presencia del jefe del Ejecutivo, Pedro Sánchez, de lo que esperara el asalto al Congreso, de Lázaro por Antonio Tejero —así como un mensaje televisado con los políticos—, dió el mantenimiento del PNV y EH Bildu.

El acto su proclamación que del 23F participa en un acto relacionado con el 23F.

En el 30 aniversario, el rey Juan Carlos asistió a un almuerzo en el Congreso con los principales líderes políticos de la época de la asociación militar, como Felipe González (PSOE), Manuel Fraga (AP) o Santiago Carrillo (PCE).

Al acto de hoy no acudirán PNV, ERC y Bildu, un planteamiento al que se sumaron de forma simbólica otros partidos como JUVE, BNG y la CUP, a los que no les corresponde asistir al acto al no tener la portavocía de sus respectivos grupos. ERC alega que se trata de "un acto de blanqueamiento tanto del rey como del régimen del 78".

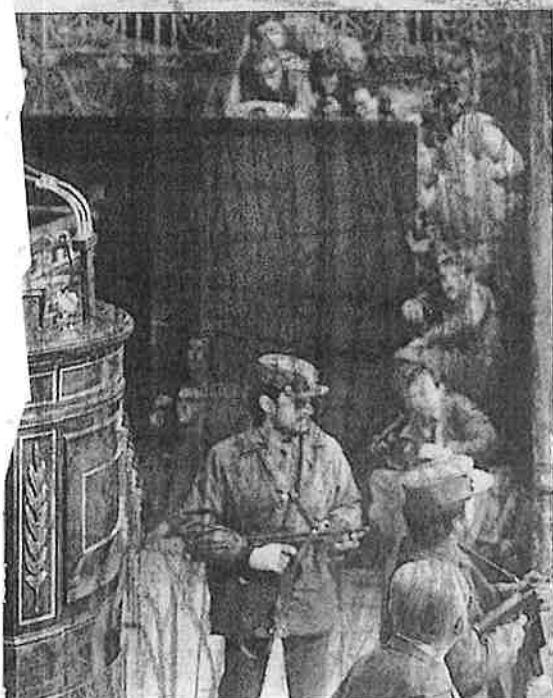
Además de Iglesias, asistirá el portavoz de Unidas Podemos, Pablo Echenique. El partido ha pedido a Felipe VI que lance "un mensaje claro de condena al franquismo" y su "compromiso inequívoco" con la democracia y que el acto no se convierta en "un lavado de cara del rey emerito ni de la derecha golpista neofranquista".

bierne al que

ausentan, "p...
del golpe en la

11 hoy al
de Iglesias.
teamiento", de la
que Felipe VI toma parte

CFROLINA

ERA RICA E USOU O SEU
DINHEIRO PARA AXUDAR
AS MULLERES

CAROLINA

POI AMIGA DE

PARDO BAZÁN

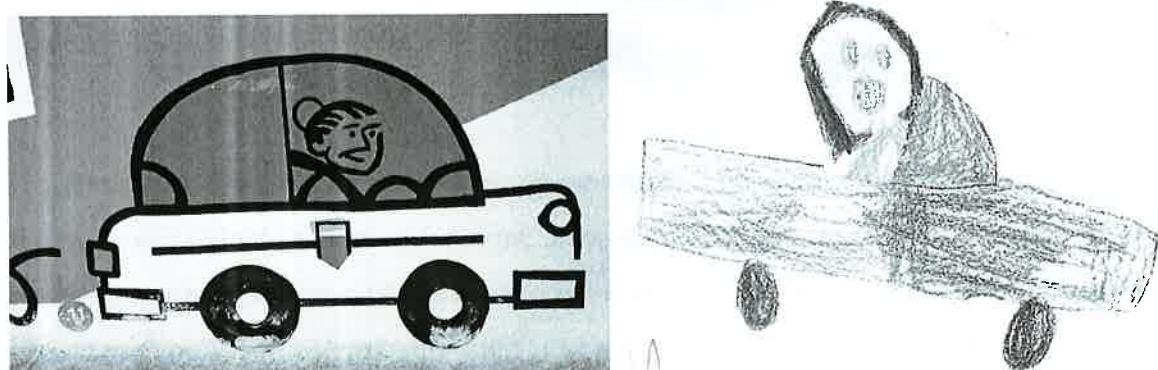

As outras cinco mulleres do mural foron investigadas co seguinte esquema de actuación:

- Buscabamos a representación desa muller no mural.
- Investigabamos os aspectos más relevantes da súa vida.
- Recreabamos a nosa versión do debuxo.

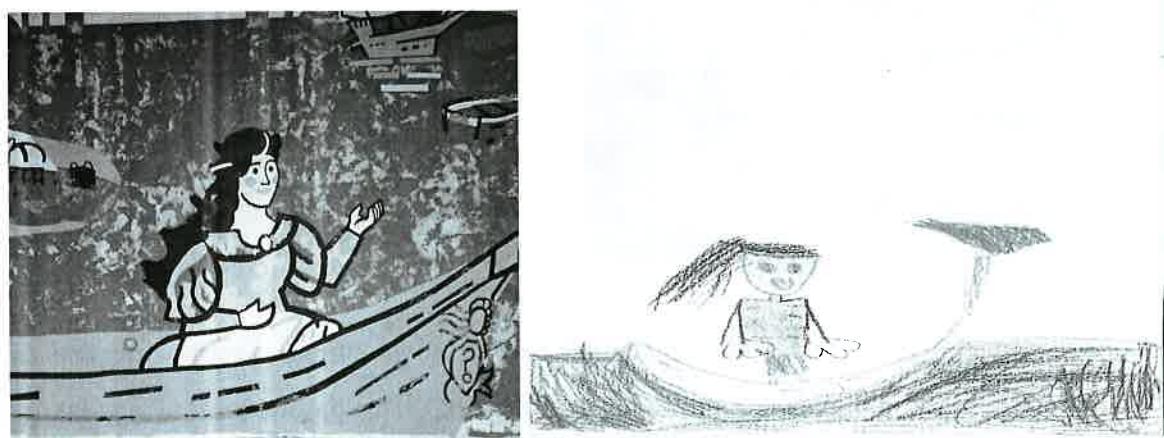
E así estudamos, investigamos e recreamos a:

DOLORES TRABADO

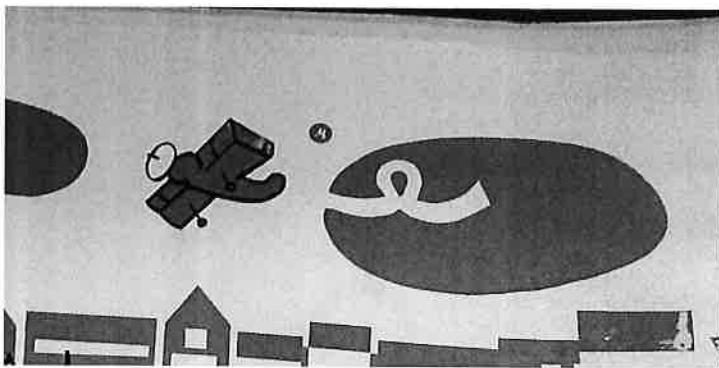
Foi a primeira galega en conducir un taxi, incluso tivo a súa propia compañía e a pesares de ter so unha perna conducía moi ben. Sorprendeunos moito e pareceunos moi raro que fora unha muller condutora.

ISABEL BARRETO

Foi a primeira muller almiranta, e iso que é moi difícil tripular un barco. Esta foi a conclusión á que chegaron coas experiencias persoais, como cando van no barco á Illa de Ons ou cando saen a pescar cos avós pero, sobre todo, déronse conta cando fixeron barcos de papel no colexio.

ELISA “CHICHANA” PATIÑO

Foi a primeira galega en pilotar un avión e con ela tamén aprendemos o concepto de alcume. Estas tres mulleres ensináronnos o que é ser pioneira. Sobre estas mulleres tamén fixo un proxecto o alumnado do curso superior. Queriamos lembrarles o seu proxecto a ese alumnado e así aumentar as nosas investigacións, pero as aulas burbullas da pandemia impediron a realización dessa proposta.

MERCEDES RUIBAL

Foi unha pintora expresionista coa que afondamos nese estilo de pintura. Tamén descubrimos que escribiu un libro, o que nos serviu para estar expectantes coa última das mulleres estudiadas.

MARÍA VICTORIA MORENO

María Victoria Moreno, escritora, fixo que descubrimos máis información sobre a nosa cidade, xa que a súa presencia non so estaba no mural das mulleres, se non que, era ademais, o nome da rúa onde moito do alumnado do colexio colle o autobús para vir. Tamén atopamos a súa casa, ensinounos que eran as Letras Galegas e limos algúns dos seus contos.

Coa actuación da semana da lectura, a través da gravación dun vídeo coa técnica croma, rematamos o proxecto e comezamos co mes da lingua sabendo que eran as Letras Galegas e investigando sobre a homenaxeada Xela Arias.

Ademais da súa biografía nos centramos na súa faceta de tradutora no que estivo implicado todo o centro escollendo un fragmento do libro "As bruxas" de Roal Dahl. O conto gustou tanto que o fomos lendo pouco a pouco ata final de curso.

ÁNGELES ALVARIÑO E O COIDADO DO MAR. 2019-2020

INTRODUCIÓN.

A aula de 6º de Educación Infantil, ao longo do curso 2019-2020, e dentro do proxecto común do centro, “O cambio climático”, que nace da biblioteca, centrouse no estudo do mar. Este estudo prolongouse ata o parón polo confinamento, pero ao longo dos diferentes meses, o alumnado afondou na importancia do seu coidado, respecto, na posta en práctica das tres Rs, e na figura de Ángeles Alvariño.

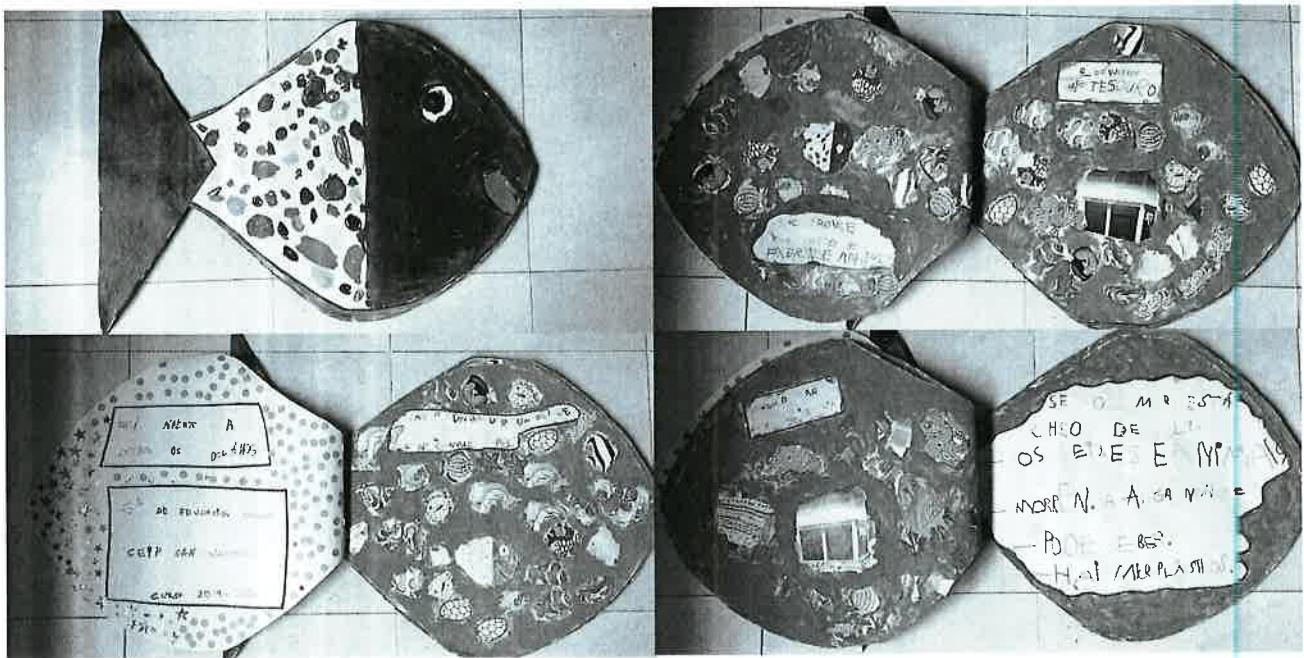
DESENVOLVEMENTO DO PROXECTO: ÁNGELES ALVARIÑO E O COIDADO DO MAR.

O obxectivo fundamental do proxecto realizado é que o alumnado sexa respectuoso e coidadoso cun medio que se atopa moi preto de nós, como é o mar, e tamén é dar visibilidade as mulleres científicas que se preocupan e preocuparon polo mesmo, destacando no importante que é enfocar isto dende a igualdade, xa que coidar o mar é tanto cuestión de homes coma de mulleres.

O proxecto levouse a cabo en dúas partes:

1. Elaboración dun conto por parte de todas as nenas e nenos da aula. Neste conto, deseñaron as personaxes e a trama da historia, co fin de proclamar que o coidado do mar é de todas e todos e, xuntos/as e unidos/as, podemos axudar ao seu coidado.

O conto trata dunha peixiña, Peci, que un día encontra un cofre no mar pero en vez de ter un tesouro no seu interior, atopa moito lixo. Peci preocupada polo estado no que se encontraba o océano foi en busca de solucións para a súa limpeza. Coñeceu outros animais mariños que lle foron dando consellos para mantelo limpo. Finalmente Peci chega a solución de que debemos utilizar as tres erres para salvar ao mar: Reducir, Reciclar e Reutilizar. Pódese ver o conto a continuación.

2. Na segunda parte do proxecto, Peci, que é moi curiosa interesase por unha científica, que como a ela, lle interesou moito o mar e o océano. Esta científica foi Ángeles Alvariño muller pioneira en investigación oceanográfica a nivel mundial. Deste xeito, tanto Peci como o alumnado de 6º de Educación Infantil, coñeceu a vida e os logros desta muller, a primeira muller científica no buque oceanográfico británico, o Sarsia. O alumnado elaborou as actividades seguintes.

Investigamos, componemos o nome e facemos o quebracabezas de Ángeles Alvariño González

ÁNGELES

ÁLVARIÑO

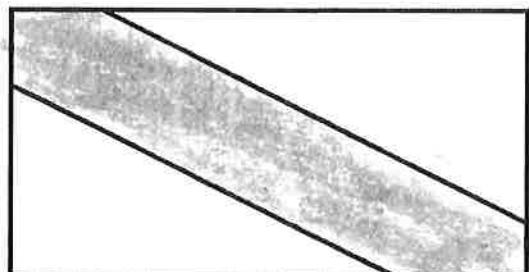
GONZÁLEZ

1º CLE~~N~~ITÍ~~I~~CA

OCEANOGRAFIA

GALEGA

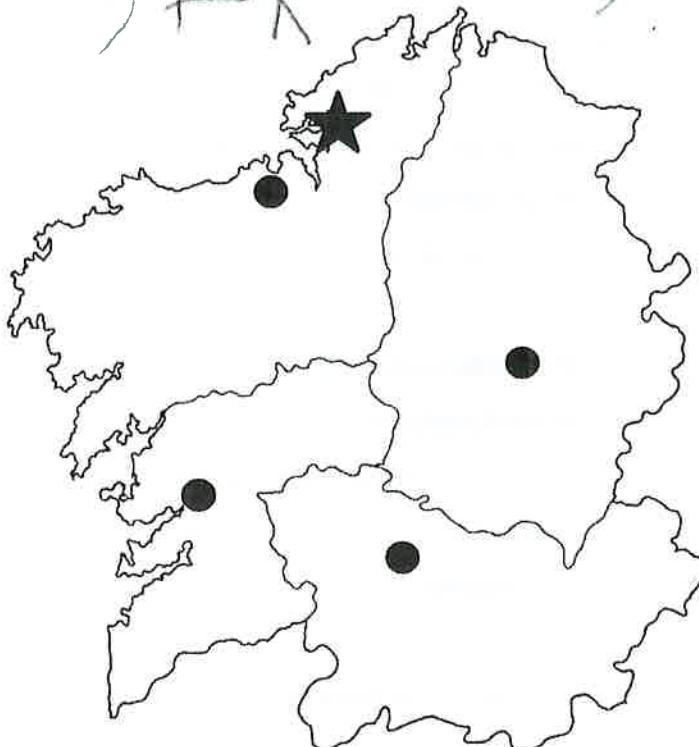
NOME:

MARTINA

Investigamos, completamos no mapa de Galicia as provincias e a localidade onde naceu. Completa, repasa o calendario e colorea o día que naceu e morreu Ángeles Alvariño

NACEU EN

~~GERANIES~~

NACEU O

OUTUBRO 1916						
LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

MAIO 2005						
LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

MORREU O

MULLERES CON- CIENCIA. PROXECTO INTERROMPIDO POLA PANDEMIA. 2019-2020

INTRODUCCIÓN.

Introducir a ciencia dende as primeiras idades é algo máxico para os nenos/as. Ben é certo que existen moitas maneiras de introducila, como por exemplo, coa realización do simple experimento ou, dunha maneira más complexa, como é a través de completar todo o proceso do método científico, para culminar coa realización dos experimentos que demostran eses problemas ou curiosidades que temos.

No curso 2019-2020, o alumnado de 4º de Educación Infantil ía continuar co legado do anterior alumnado que se despediu en 6º de Educación Infantil co seu estudo de mulleres Con- Ciencia. A idade deses/as rapaces/as, 3 anos, era un pouco complexa para entender os pasos do método científico, así que a mellor maneira de enfocalo era a través da realización do experimento e despois continuar coa reflexión e explicación do que sucedeu.

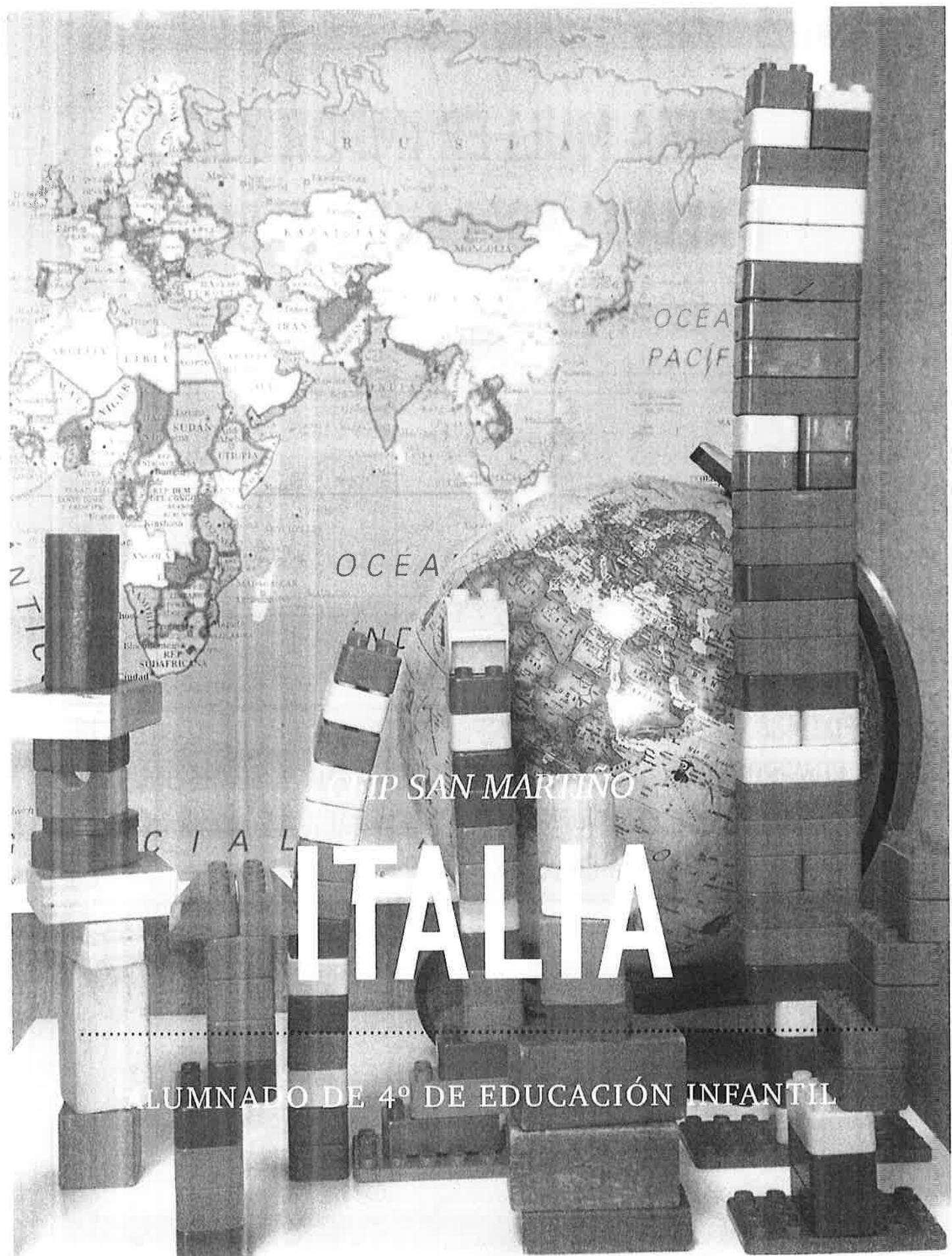
DESENVOLVEMENTO DO PROXECTO: MULLERES CON-CIENCIA.

Estábamos no mes de febreiro-marzo, no mellor momento para comezar a introducir a ciencia, xa que o alumnado tiña os hábitos básicos e rutinas xa case adquiridas e a súa curiosidade era maior. Por iso, relacionado co proxecto que estábamos a traballar, Italia (país invitado no Salón do Libro de Pontevedra), decidimos buscar a unha científica importante e a repercusión do seu traballo.

Desta forma, dimos con Laura Bassi que se encargou de difundir con moito éxito e explicar a 2ª Lei de Newton no seu país. Como o fixemos? A través dun experimento sinxelo con materiais próximos ao alumnado, como foi un soporte con rodas e con pezas de construcción (ver a actividade a continuación).

O traballo sobre mulleres científicas rematou no momento en que chegou a pandemia. Traballar estes conceptos e experiencias a distancia é moi complicado con alumnado de tan curta idade.

Durante o curso escolar seguinte, 2020-2021, seguimos coa realización de experimentos (pódense ver despois da actividade de Laura Bassi), pero desta vez, non relacionados con mulleres científicas, xa que os seleccionados queríamos que foran moi máxicos e impresionantes para o alumnado, xa que estabamos a traballar “A maxia” como proxecto de ciclo en Educación Infantil. Compre destacar, polo tanto, que a selección de experimentos e a relación da busca de mulleres non foi posible. Igualmente, cremos que é un traballo no se que fomenta a igualdade e a valía de todas as persoas, nenas e nenos, no desenvolvemento da ciencia.

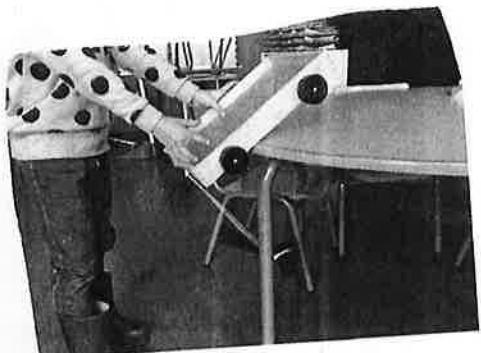
UNHA MULLER IMPORTANTE ITALIANA FOI LAURA BASSI

CIENTÍFICA QUE
INVESTIGOU E DIFUNDIU A
FÍSICA NEWTONIANA

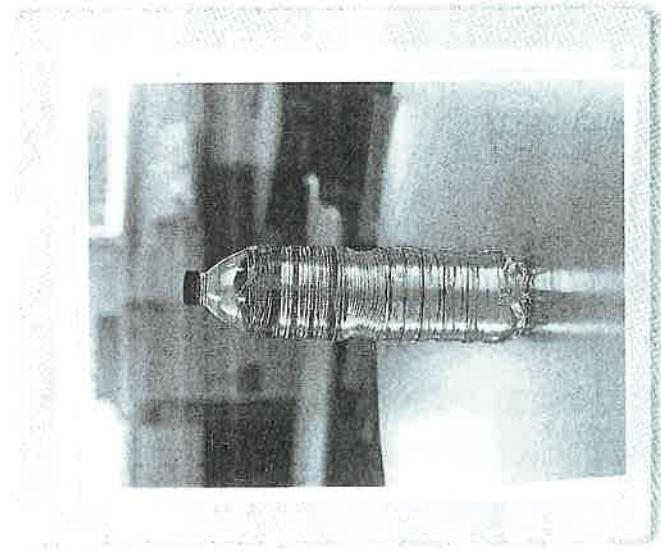

FIXEMOS UN EXPERIMENTO COMPROBANDO A 2^a LEY DE NEWTON.
COMPROBAMOS QUE APPLICANDO A MESMA FORZA SOBRE DOUS
OBXECTOS CON MASA DISTINTA A ACELERACIÓN É MAIOR NO
OBXECTO CON MASA MENOR E VICEVERSA.

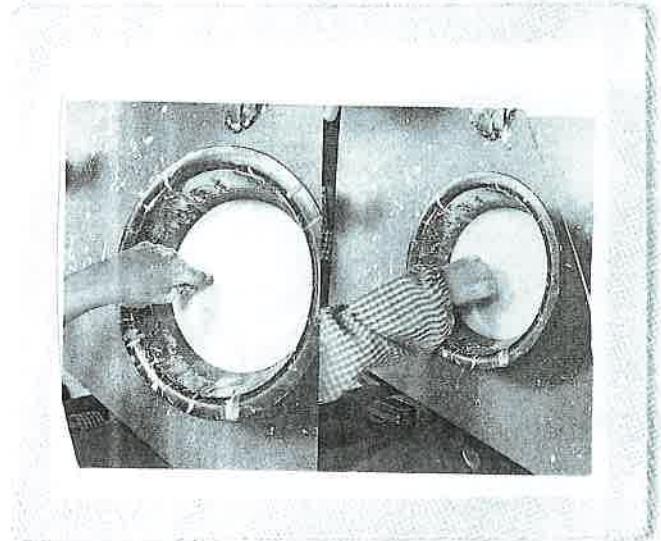
MAXIA OU CIENCIA? DURO E BRANDO. Proxecto "a maxia"

AUGA

+

MAICENA

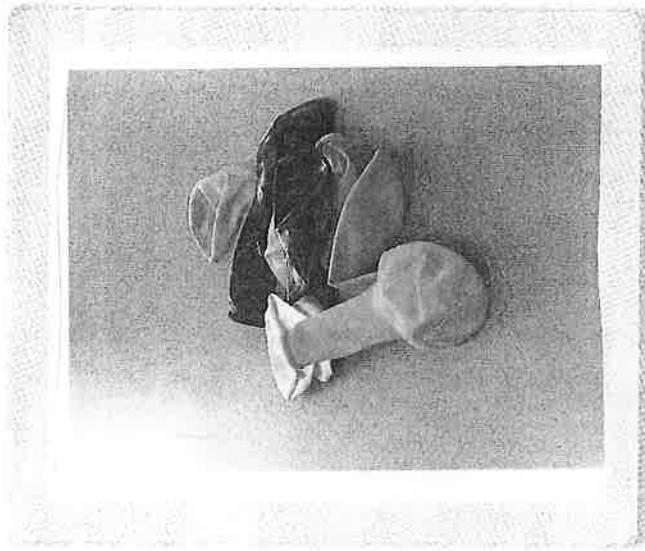
RESULTADO

Aqui se observa que el agua y la maicena se comportan como un sólido.

QUE PASOU? O FLUIDO QUE RESULTA DA MISTURA DE AUGA E MAICENA COMPORTASE COMO O CHAMADO FLUIDO NON NEWTONIANO. A VISCOSIDADE DESTOS FLUIDOS VARIA COA TEMPERATURA OU A TENSIÓN QUE SE EXERCE CONTRA ELES. POR ISO PODEMOS INTRODUCIR DESPACIO UN DEDO NESTA MISTURA COMO SE FOSE UN LÍQUIDO PERO SE LLE DAMOS UN GOLPE, NON SEREMOS CAPACES XA QUE SE COMPORTA COMO UN SÓLIDO.

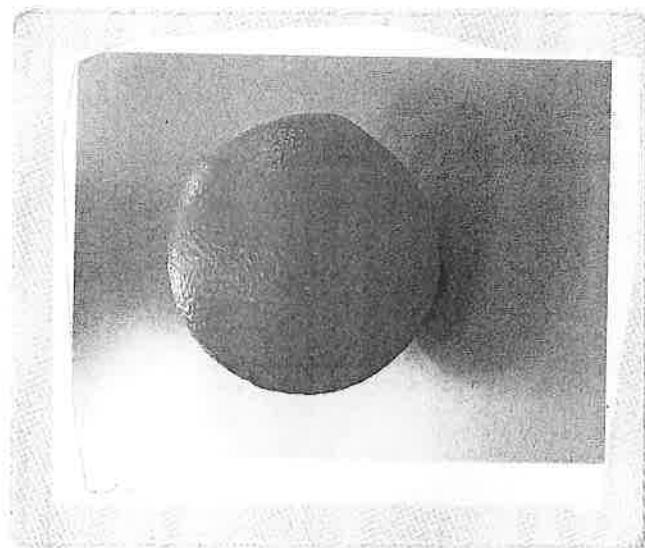
MAXIA OU CIENCIA? O GLOBO QUE EXPLOTA SÓ. Proxecto "a maxia"

GLOBO

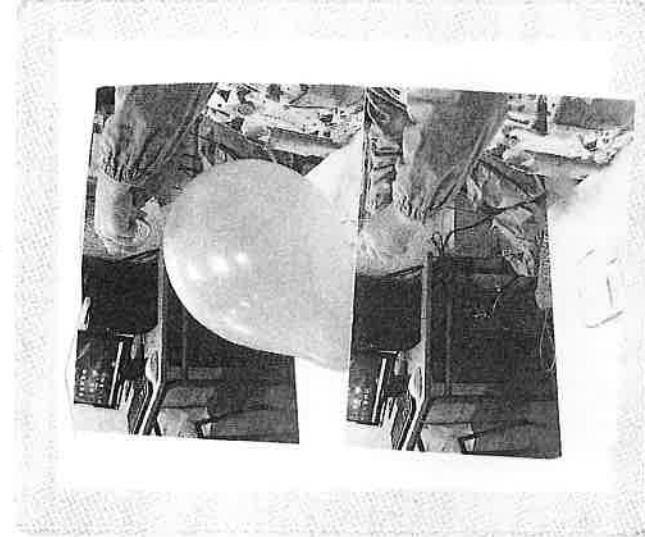
GOMA

PEL DE LARANXA

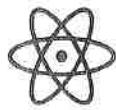

LIMONENO

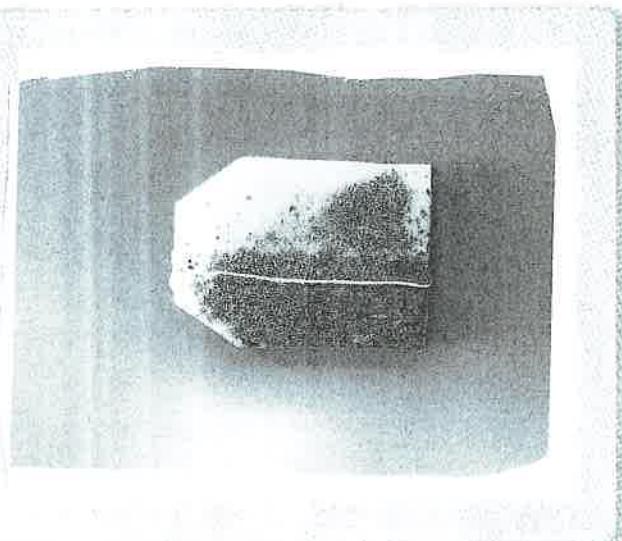

RESULTADO

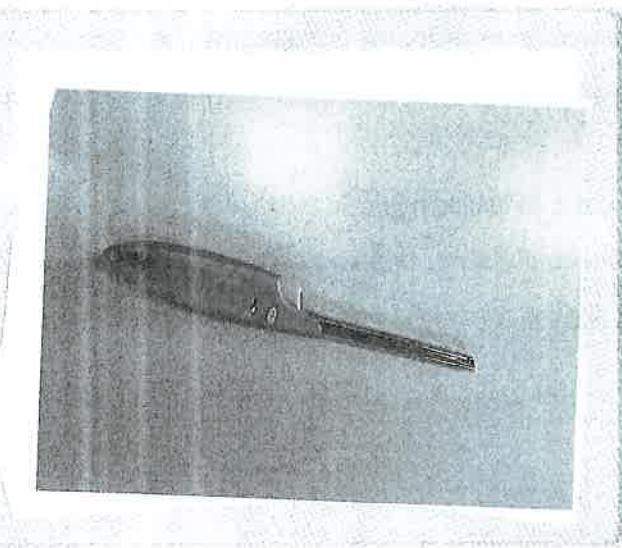
QUE PASOU? O GLOBO EXPLOTA PORQUE, CANDO ACHEGAMOS A PEL DE LARANXA AO GLOBO E A APERTAMOS, SOLTA O LIMONENO QUE ENTRA EN CONTACTO COA GOMA E A DISOLVE.

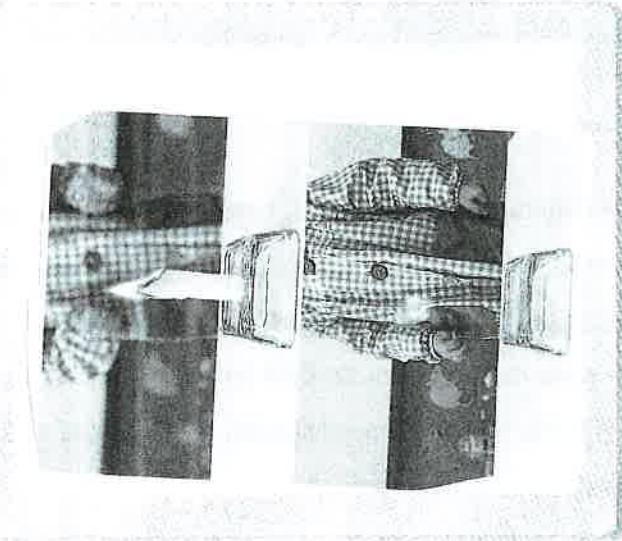
MAXIA OU CIENCIA? A VOARI. Proxecto "a maxia"

BOLSA DE TÉ

MECHEIRO/LUME

RESULTADO

QUEIMA A BOLSA E
QUENTA O AIRE DENTRO

QUE PASOU? O QUE QUEDA DA BOLSINA DE TÉ AO QUEIMALA, FLOTA. ISTO OCORRE PORQUE O AIRE QUENTE SEMPRE ASCENDE. ESTE ACUMÚLASE NO INTERIOR DA BOLSA E FINALMENTE PODE ELEVALA.

AS BRUXAS E “A SEÑORA LOLA”. 2020-2021

INTRODUCIÓN.

O traballo por proxectos parte do que o alumnado quere saber, e nesta ocasión, como se comentou con anterioridade, no proxecto da maxia, interesáronse por coñecer máis cousas sobre as bruxas, esas personaxes malvadas que aparecen en moitos dos contos e películas que coñecen.

Tamén, coincidindo co proxecto que nace da biblioteca do CEIP San Martiño, “A arte nas rúas de Pontevedra”, decidimos centrarnos nun dos murais da nosa cidade, neste caso o mural da “Señora Lola”, para poñer en valor as mulleres do noso contorno.

DESENVOLVEMENTO DOS PROXECTOS: AS BRUXAS E “A SEÑORA LOLA”.

O que se pretendeu, co desenvolvemento do primeiro proxecto, foi cambiar as ideas previas e formadas que o alumnado ten sobre as bruxas, como esas mulleres que aparecen nos contos e que cometan actos malvados.

Por ese motivo, seleccionáronse contos e películas nos que a figura da muller e bruxa era positiva, ainda que nalgúns ocasions o alumnado dubidou, como no caso da película “Kirikú y la Bruja”.

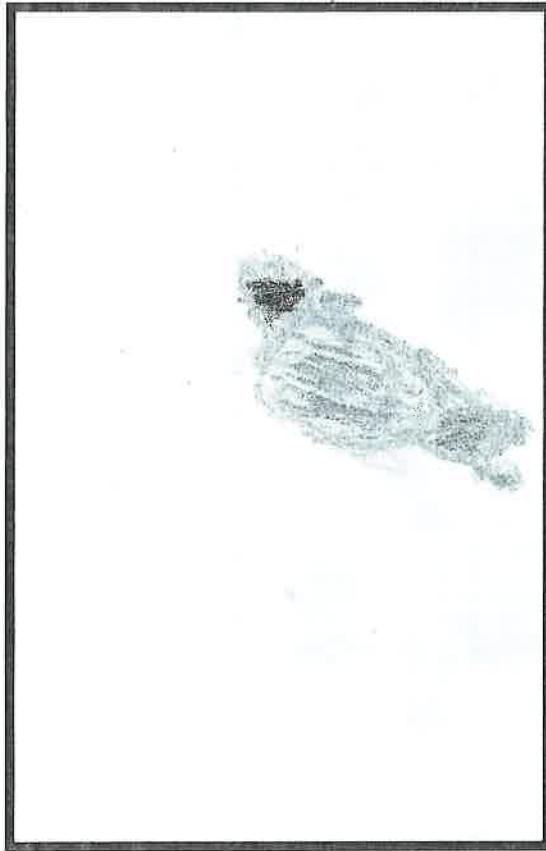
Despois da reflexión común sobre as figuras femininas nos contos, o alumnado realizou actividades impresas que recollían o aprendido.

AS BRUXAS E MAGOS NOS CONTOS. Proxecto "a maxia"

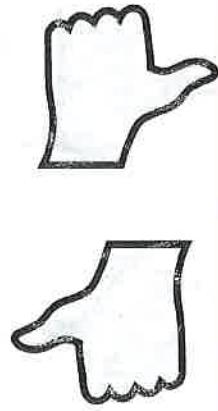

PELÍCULA: KIRIKÚ Y LA BRUJA

QUE FOI O QUE MÁIS CHE GUSTOU?

A BRUXA ERA BOA OU MALA?

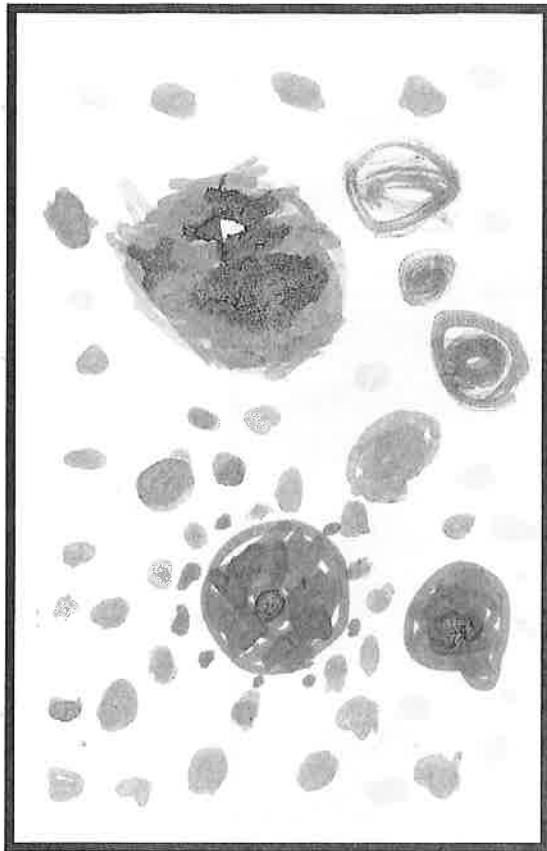

AS BRUXAS E MAGOS NOS CONTOU. Proxecto "a maxia"

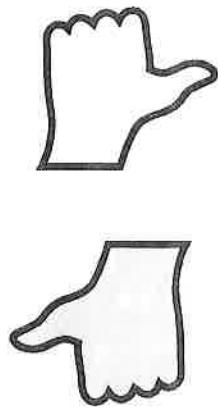
CONTO: CASA LULÚ. AVENTURAS MARAVILLOSAS EN
EL PAÍS DE LAS BRUJAS

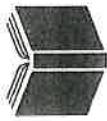
QUE FOI O QUE MÁIS CHE GUSTOU?

A BRUXA ERA BOA OU MALA?

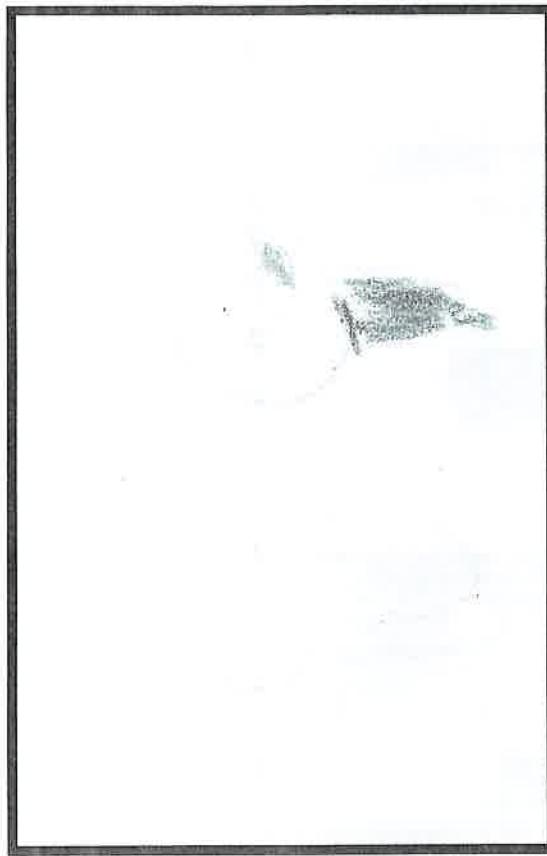

AS BRUXAS E MAGOS NOS CONTOS. Proxecto "a maxia"

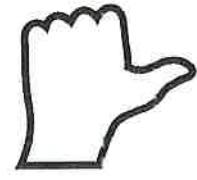
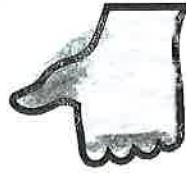

CONTO: LA BRUJA PAMPURRIAS

QUE FOI O QUE MÁIS CHE GUSTOU?

A BRUXA ERA BOA OU MALA?

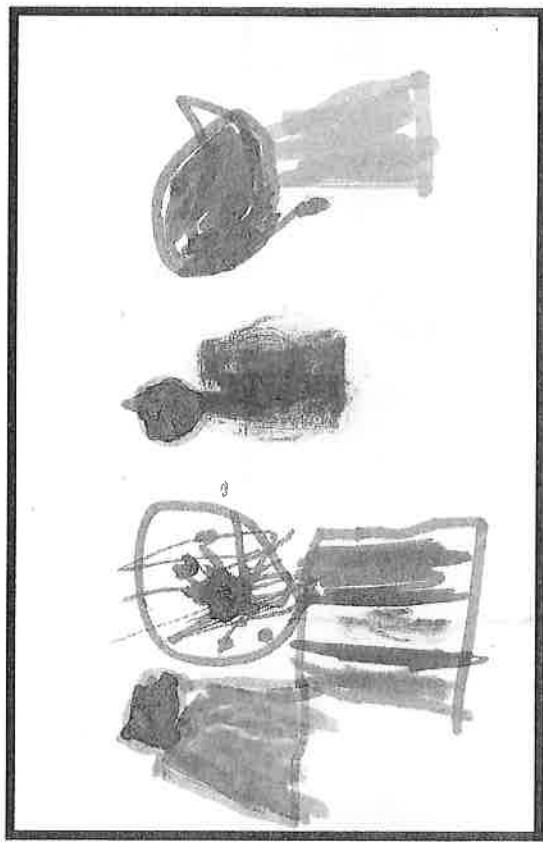

AS BRUXAS E MAGOS NOS CONTOS, Proxecto "a maxia"

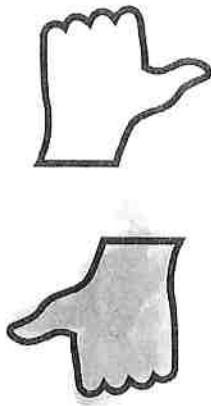
CONTO: LA BRUJA COLOREA

QUE FOI O QUE MÁIS CHE GUSTOU?

A BRUXA ERA BOA OU MALA?

O mural da "Señora Lola", era algo descoñecido para o alumnado. De feito, a maioría dos nenos e nenas non sabían quen era esa señora, nin por que tiña un mural para ela, nin onde estaba situado. Así que, todos/as xuntos/as, decidimos ir velo. No viaxe fixámonos noutra "arte" que ten a súa cidade, como son todas as súas Pontes. Ao chegar, descubrimos asombrados/as o grande que era a "Señora Lola".

Tamén nos atopamos con diferentes veciñas que nos contaron historias desa muller tan especial para todos os afeccionados do club de fútbol de Pontevedra e para aqueles que vivían preto dela. Despois, observando en directo, decidiron plasmar a súa beleza nun papel, como artistas que son.

En días posteriores á visita, buscamos máis información sobre esta muller e a atopamos grazas a diferentes periodistas que escribiron sobre ela e tamén na exposición "Do gris ao violeta". Realizaron diferentes actividades impresas e un vídeo para expoñer todo o que aprenderan sobre ela.

Así, toda a Comunidade Educativa, tivo acceso ao traballo dos/as pequenos/as e coñeceu a "Dolores Calviño", a "Señora Lola".

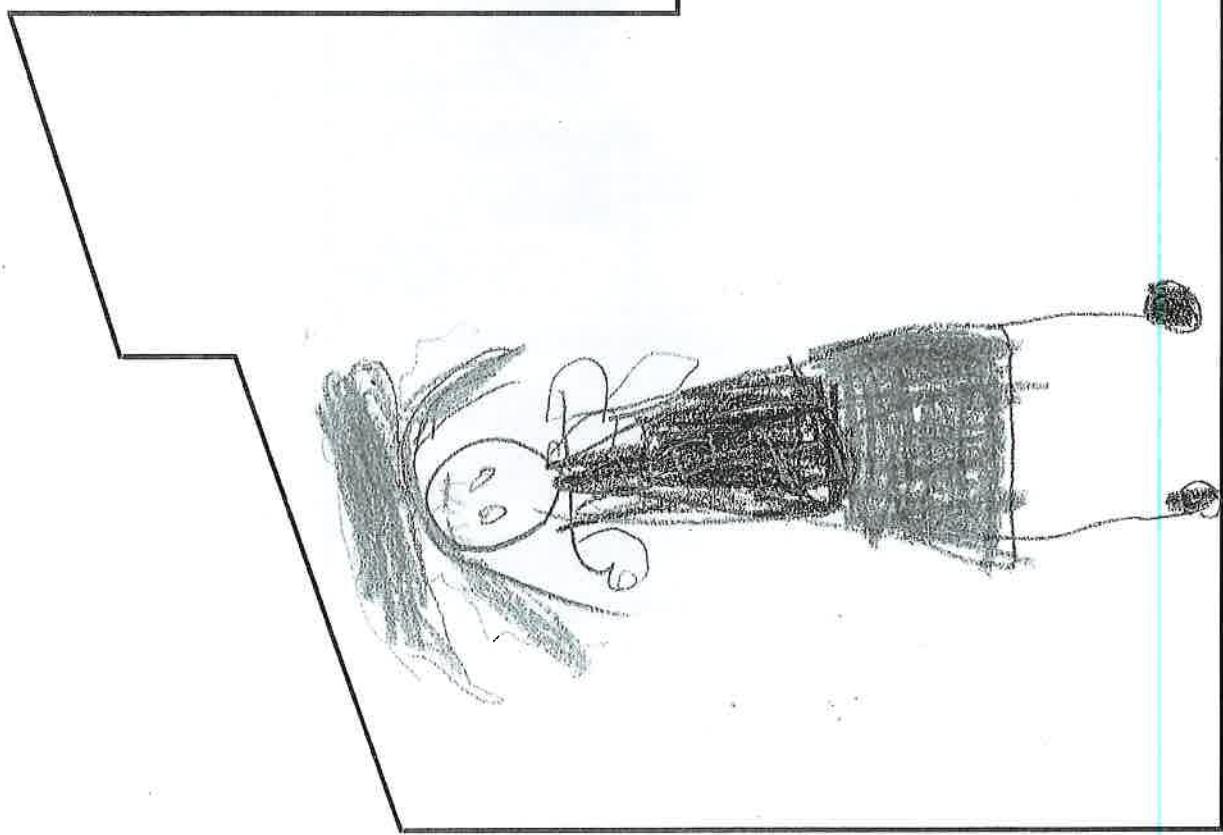
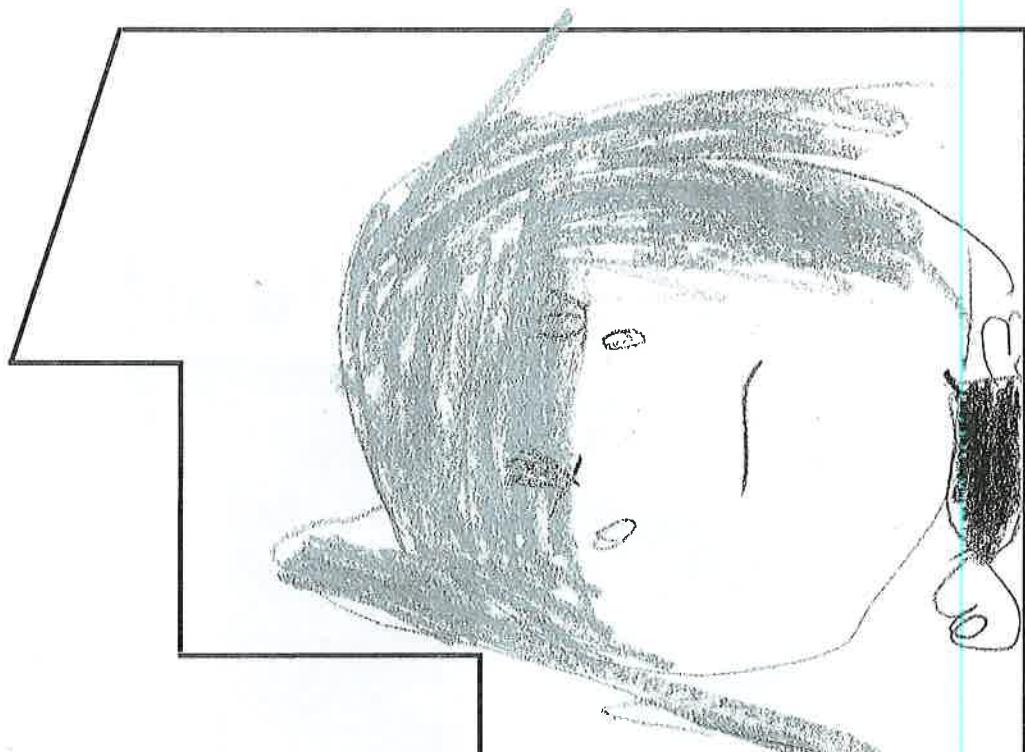
5º de Educación Infantil 2020-2021

Proxecto "A Señora Iola"

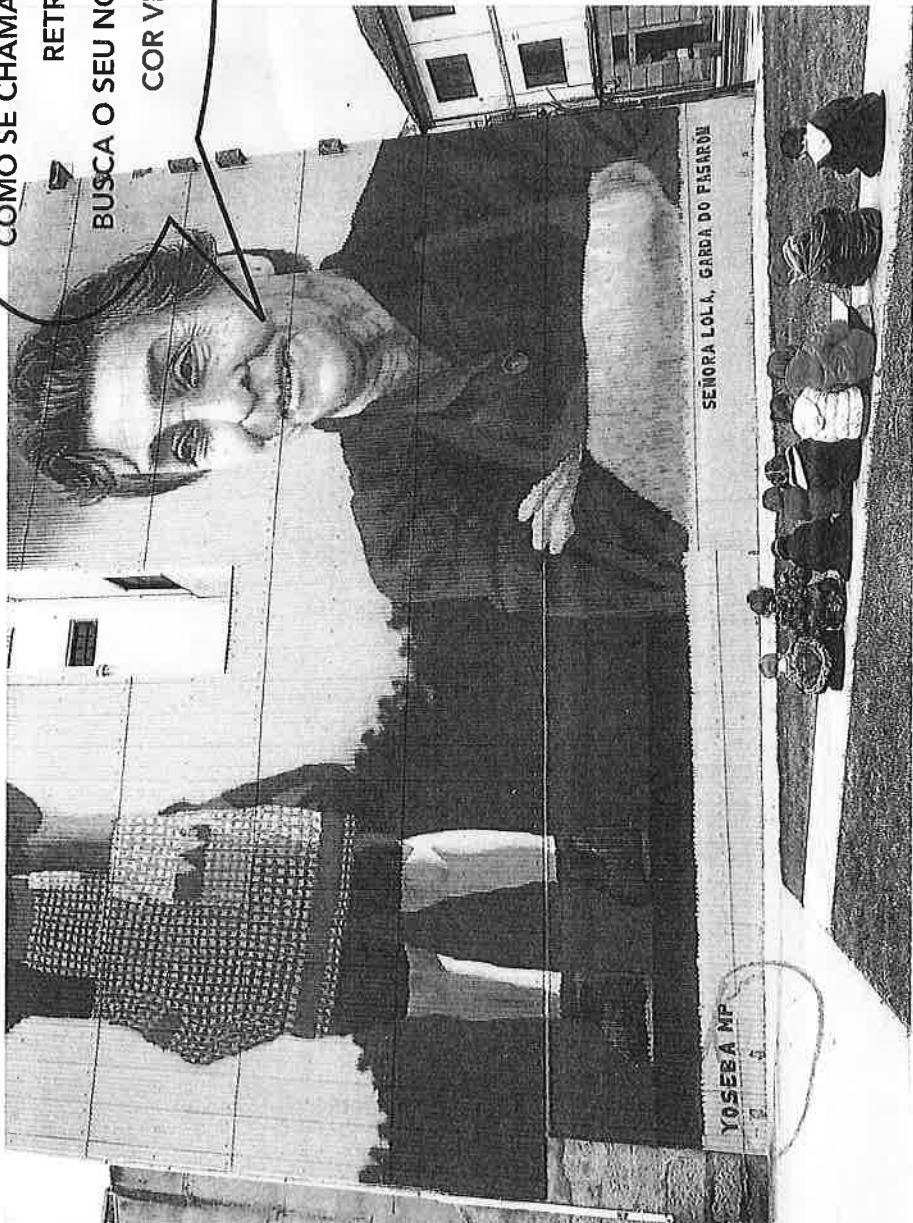
A SEÑORA LOLA. A ARTE NAS RÚAS DE PONTEVEDRA

A SEÑORA LOLA. A ARTE NAS RÚAS DE PONTEVEDRA

COMO SE CHAMA O ARTISTA QUE ME
RETRATOU?
BUSCA O SEU NOME E RODEÁO DE
COR VERMELHA

O SEU NOME É

YOSÉA MF

A SEÑORA LOLA. A ARTE NAS RÚAS DE PONTEVEDRA

ESTE FOI O CAMINO QUE SEGUIMOS EN
AUTOBÚS DENDO O COLEXIO ATA O MURAL
DA SEÑORA LOLA

AGORA, REPRODÚCEO.

COMEZA NA
E REMATA NO

A SEÑORA LOLA. A ARTE NAS RÚAS DE PONTEVEDRA

VISITANDO O MURAL O DÍA

14-03-24

